شي جينپينگنڭ چاڭجياڭعا نىتا ـ نقلاسى

(باسى 2 ـ بەتتە)

باس شۇجي شي جينپينڭ تەرەڭ سۇيىسپەنشىلىكىپەن بىلاي دەدى: "سىزدەردىڭ جان اشىر جاقىنداردىڭ ئىزدىڭ دە جان اشىر جاقىنمىز، وتان مەن حالقىڭ جان اشىر جاقىنى، ولار ـــ ئىزدىڭ جۇرەگىمىزدەگى قاھارمان. ئاربىر قىسلتايىڭ ساتتە قاھارماندار قاشاندا كەۋدە كەرىپ العا شعادى، بۇل جۇڭحۇا ۇلتىنىڭ ۇلى رۇحىنىڭ بەينەسى. سىزدەر قىزمەت پەن تۇرمىستى ويداعىداي ورنالاستىرىپ، دەنساۋلىقتارىڭىزعا كوڭىل ئبولىپ، ولاردىڭ رۇحىن ەڭ جاقسى تاسىلەمەن جۇباتىڭىزدار".

ون مىڭ شاقىرىمدىق چاڭجياڭ "بۇقارانىڭ ئىرى، كىشى ـ گىرىم ىستەرىن ويداعىداي ئبىترۇ كەرەك" دەگەنگە كۋا بولدى ـــــ

بىرنەشە ايدىڭ الدىندا انحۇي ولكەسىنىڭ ماـ انشان قالاسىندا چىن لانشياڭنىڭ ەڭبەككۇش سەربىكتەستىگى 284 مىڭ يۇاندىق امانداق قورعاۋ، تازالىق ىستەۋ بويىنشا قىزمەت وتەۋ توقتامىن جاساستى، تەك الدىڭعى جارتى جىلداعى سەربىكتەستىكتىڭ توقتام سوماسى بىلتىرعى تۇتاس جىلداعىدان اسقان. وتكەندەگى بالقىشىنىڭ "3 ـ قىزىنىڭ" كۇلكىدەن ەزۇى جيىلمادى، جاعاعا شىققاننان كەيىن ول جاڭا تۇرمىس باعدارىن تاپتى.

2019 ـ جىلى جەرگىلىكتى ورىن چاڭجياڭ وزەننىڭ نەگىزگى اعارىنداعى، ماڭىزدى تارماقتارىنداعى بالىق اۋلاۋدان شەگىنگەن بالقىشلاردىڭ باسقا كاسىپ سالاسىنا ويسۇىن اتقاردى. "وزەنگە سۇيەنىپ" 20 نەشە جىل ترشىلىك ەتكەن ول نەشە مىڭداعان بالقىشمەن بىرگە جاعاعا شىقتى. جاعاعا شىققاننان كەيىن نە ىستەۋ كەرەك؟ سول كەزدە ول نە ىستەرىن بىلمەي داعاردى.

2020 ـ جىلى 8 ـ ايدا باس شۇجي شي جينپينڭ ماـ انشان قالاسىنىڭ شۇەجياۋاسىندا قىزمەت تەكسەرگەندە "چاڭجياڭدا بالىق اۋلاۋعا تىيم سالۋ دەگەنمىز بالقىشلاردى جاعاعا شىعارعاننان كەيىن، ولارمەن جۇمىسى بولماۋ دەگەندىك تە ەمەس، قاتىستى قىزمەتتەردى ەگجەي ـ تەگجەيلى، ناقتى ىستەپ، جۇمىستانۋ ارنالارىن جانە الەۋمەتتىك يگىلىك سىياتتى جۇمىس ورىندارىن كوپتەپ اشىپ، بالقىشلاردىڭ ورنىعۋىنا، بايۇىنا مۇمكىندىك جاساۋ كەرەك" دەپ باسا دارىپتەدى.

حالقتىڭ قامىن ئارقاشان كوكەيىمنەن شىعارمايمىن؛ حالقتىڭ قالاۋىن مەن، ئسوز جوق، ورىنداۋعا ۇمتىلامىن.

باس شۇجي حالقتىڭ ارمان ـ تىلەگىن كوكەيىندە بەرىك ساقتادى: "چاڭجياڭنىڭ ەكولوگيالىق ورتاسىن قالپىنا كەلتىرۇ جاڭا ئداۋىر بىزگە جۇكتەگەن جاپالى مىندەت ئارى حالىق بۇقاراسىنىڭ نقلاستى تىلەگى".

70 نەشە جىلدىڭ الدىندا ازاتتىق سوعىسىنىڭ ەڭ سوڭعى ۇلكەن شايقاسى چاڭجياڭ بويىندا جۇرگىزىلدى. حالىق بۇقاراسىنىڭ قولداۋىندا حالىق ازاتتىق ارمياسى ئبىر جولدا گومينداڭ كەرتارتپاشىلارىنىڭ ازاپتانىپ ئجۇرىپ جاساعان چاڭجياڭ قورعانىس شەبىنىڭ تاس ـ تالقانىن شعاردى.

2020 ـ جىلى 8 ـ اي، انحۇيدىڭ حىفەي، باس شۇجي شي جينپينڭ چاڭجياڭنان ئوتۋ شايقاسى ەسكەرتكىش سارايىنا كىرىپ، "داۋىلدى نوسەر تۇتقىل جۇڭشاندا سوقتى كەرەمەت، ميللىون ەرلەر چاڭجياڭنان جالىنداي لاۋلاپ ئوتتى ەندەپ" دەگەندەي سوعىس ئورتى لاۋلاعان جىلداردى قايتا ەسكە الدى.

"حۋايحاي شايقاسىنىڭ جەڭىسىنە بۇقارانىڭ قول ارباەن قاۋىرت جۇمىس ىستەۋىنىڭ ارقاسىندا قول جەتتى، چاڭجياڭنان ئوتۋ شايقاسىنىڭ جەڭىسىنە بۇقارانىڭ كىشكەنە قايىقتارەن تاسمال جۇمىسىن قاۋىرت جۇرگىزۋىنىڭ ارقاسىندا قول جەتتى". باس شۇجي شي جينپينڭ ايرىقشا تولقىپ بىلاي دەدى: ئارقانداي ۇاقىتتا ئبىز اۋەلگى ماقساتتى ۇمىتپاۋىمىز، بورىشتى ەستە بەرىك ساقتاۋىمىز، حالىق سىندى ئتۇپ تورىكىندى ۇمىتپاي، حالقتىڭ ماڭگى ادال قىزمەتشىسى بولۋىمىز كەرەك.

چاڭجياڭ جىرىن حالىق جازعان، حالىق ئۇشىن شىرقالادى.

باس شۇجي شي جينپينڭ كەزىندە تەرەڭ سۇيىسپەنشىلىكپەن بىلاي دەگەن ەدى: "چاڭجياڭدى ايالاۋ، چاڭجياڭدى قورعاۋ تانىمىن كۇشەيتپ، حالىق چاڭجياڭدى قورعايتىن، چاڭجياڭ حالقتى باقتىقا كەنەلتەتىن" تاماشا اينالىمدى جۇزەگە اسىرىپ، "كوك وزەن شىعىسقا جوڭكىلە اققان" تاماشا كورىنىستى كوز الدىعا قايتا اكەلۋ كەرەك.

(4)

ماەدەنيەت سۋ سەكىلدى، سۋ ساباقتاستىعى ـــ ماەدەنيەت ساباقتاستىعى.

"چاڭجياڭ باشان شۇشۇيدان جياڭنانداعى سۋلى مەكەندەرگە دەيىن مىڭ جىلدىق ماەدەنيەت ساباقتاستىعىن تۇلعالاعان، ول جۇڭحۇا ۇلتىنىڭ ۇاكىلدىك بەلگىسى جانە جۇڭحۇا ورىكەنيەتىنىڭ بەلگىلىك سيمۋولى، سوتسياليستىك وزەكتى قۇن كوزقاراسىن نارلەندىرەتىن ماڭىزدى قاينار".

"چاڭجياڭ ماەدەنيەتىن ويداعىداي قورعاپ، ويداعىداي جالعاستىرىپ، ويداعىداي ساۋلەلەندىرىپ، تاريحي ماەدەنيەت ساباقتاستىعىن جالعاستىرىپ، ماەدەنيەت سەنىمىن بەكەمدەۋ كەرەك".

ئار رەتتە باس شۇجي شي جينپينڭ چاڭجياڭعا كوز جىبەرىپ، چاڭجياڭ جونىندە تولعانىپ، چاڭجياڭ ماەدەنيەتىن قورعاۋدى، جالعاستىرۋدى، ساۋلەلەندىرۋدى دەن قويا، سۇيىسپەنشىلىكپەن بلگەرىلەتتى.

20 جىل اراسىندا ەكى رەتكى ساپاردىڭ ئمانى تەرەڭ.

2003 ـ جىلى 7 ـ ايدا سول كەزدە جىجياڭ ولكەلىك پارتكومىنىڭ شۇجيى بولىپ تۇرعان شي جينپينڭ لياڭجۇ ەسكى جۇرتىنا كەلىپ تەكسەرۋ ـ زەرتتەۋ جۇرگىزگەندە، "لياڭجۇ ەسكى جۇرتى ـــ جۇڭحۇانىڭ 5000 جىلدىق ورىكەنيەت تاريحىن ناقتى دالەلدەيتىن قاسيەتتى جەر، تابىلا بەرمەيتىن باعالى بايلىق. ونى، ئسوز جوق، ويداعىداي قورعاۋىمىز كەرەك" دەپ باسا دارىپتەدى.

چاڭجياڭ وزەنى الابىنىڭ جۇڭگو ورىكەنيەتىنىڭ باستالعان جەرى بولۋ سىندى ۇزدىك ۇلەسىن دالەلدەگەن لياڭجۇ بايىرعى قالا جۇرتى 2019 ـ جىلى الەمدىك ماەدەنيەت مۇرالارى تىزىمدەگىنە كىرگىزىلدى.

2023 ـ جىلى 7 ـ اي، سىچۋاننىڭ گۋاڭحانى. باس شۇجي شي جينپينڭ وسى ارادا قىزمەت تەكسەرىپ، پارتيا ورتالىق كوميتەتى اتىنان سانشيڭدۇي مۇراجايىنىڭ جاڭا سارايىنىڭ سالىنىپ ئبىتپ، پايدالانۋعا بەرىلگەندىگىن قۇتتىقتادى.

"كوك تىرەگەن ئزاۋلىم اعاش"، قولادان جاسالعان تىگىلە قاراپ تۇرعان بەت بۇركەنشىك، قولادان جاسالعان قۇس ايالىقى قاسيەتتى ئمۇسىن... شۇعىلا شاشىپ ادامدى تامساندىراتىن بۇيىمدار چاڭجياڭ، حۋاڭحى وزەنى الابى ورىكەنيەتىنىڭ تەگىنەن تۇنداعان، ادامنىڭ قيالىن نەشە مىڭداعان جىلدىڭ الدىنا جەتكىزەدى.

"كورگەننەن كەيىن ۇلتتىق ماقتانىش سەزىممەن ەسەلەپ ارتتى. 5000 جىلدىق جۇڭحۇا ورىكەنيەتى ەمەس پە، اۋەلى، ونان دا ۇزاق جۇڭحۇا ورىكەنيەتىنىڭ بايقالۋىن، اشىلۋىن تىپتەن ئۇمىت ەتەمىن"، ـ دەدى باس شۇجي شي جينپينڭ تەبىرەنىپ.

چاڭجياڭ وزەنى عاسىرلار بويى جوڭكىلە اعىپ، مىڭ جىلدىق ماەدەنيەت ساباقتاستىعى ۇزىلمەي جالعاسۋدا. ئبىر چاڭجياڭنىڭ ماەدەنيەت تاريحىنىڭ وزىندە جۇڭحۇا ۇلتىنىڭ ورىكەنيەت گەنى قامتىلىپ، جۇڭحۇا ۇلتىنىڭ ورتاق ەستەمەسى جاتىر، ول جۇڭحۇا ۇلتىنا ورتاق رۇحانى مەكەندى نارلەندىردى.

سۋ بەتىندە ەسكەك وينىاپ پىڭتان اۋەنى قالقتايدى. سۋجوۋ بايىرعى قالاسىنىڭ پىڭجياڭ تاريحي ماەدەنيەت كوشە اۋماعىنىڭ قازىرگە دەيىن 2500 جىلدان استام تاريحى بار. 2023 ـ جىلى 7 ـ ايدا باس شۇجي شي جينپينڭ وسى ارادا كەلىپ، سۋجوۋ كەستەسىنىڭ ۇاكىلدىك سىياتتى جالعاستىرۋشىسى لۇ جيانيڭدى كوردى. اجەسى، شەشەسى، ئوزى جانە قىزىنان تارتىپ سۋجوۋ كەستەسى ونەرى وسى وتباسىندا ئتورت ۇرپاققا جالعاسىپتى.

لۇ جيانيڭ كەستەشىلىكتى 30 جىلدان استام ۇاقىت زەرتتەگەن. شەبەر قول كوز ىلەسترمەي "سارناۋىق تورعاي" نوبايىن اينىتپاي كەستەلەۋدە.

"مۇنداي ئبىر تۇىندىعا قانشا ۇاقىت جۇمسايسىز"؟ ـ دەپ سۇرادى باس شۇجي.

"كەيبىرەۋىنە ئبىر جىل ۇاقىت كەتەدى"، ـ دەپ جاۋاپ بەردى لۇ جيانيڭ.

باس شۇجي شي جينپينڭ تەرەڭ سەزىممەن بىلاي دەدى: "جۇڭحۇانىڭ تاڭداۋلى ئداستۇرلى ماەدەنيەتىن ۇرپاقتان ـ ۇرپاققا جالعاستىرۋدا ايگىلەنگەن قاجىرلىلىق، توزىمدىلىك، تاباندىلىق جۇڭحۇا ۇلتى رۇحىنىڭ ئبىر بولىگى سانالادى".

2 جىلدان استام ۇاقىتتىڭ الدىندا، تاعى دا جياڭسۋدا، باس شۇجي شي جينپينڭ نانجيڭدە چاڭجياڭ ەكونوميكالىق بەلدەۋىنىڭ داموۋىن جاپىاي جەدەلدەتۋ اڭگىمە ئماجلىسىن باسقارىپ اشقاندا بىلاي دەپ اتاپ كورسەتتى: "چاڭجياڭ ماەدەني ەسكەرتكىشتەرى مەن ماەدەنيەت مۇرالارىن ويداعىداي قورعاپ، چاڭجياڭ ماەدەنيەتىنىڭ ىشكى ئمان ـ مازمۇنىن ىشكەرىلەي زەرتتەپ، تاڭداۋلى ئداستۇرلى ماەدەنيەتتىڭ جاساماپازدىقپەن كادەگە جاراۋىن، جاساماپازدىقپەن داموۋىن بلگەرىلەتۋ كەرەك. چاڭجياڭنىڭ تاريحي ماەدەنيەتىن، تاۋ ـ سۋ ماەدەنيەتىن قالا، اۋىلدىڭ داموۋىمەن توعىستىرىپ، جەرگىلىكتى ەرەكشەلىكتى كورنەكتىلەندىرۋ، 'ازداپ وزگەرىس ەنگىزۋ' سىندى 'ىجداعاتتىلىقپەن ىستەۋ' ونەرىن اناۋرلىم كوپ پايدالانىپ، تاريحي ماەدەنيەت كوشەلەرىن، اۋماقتارىن جوندەپ قالپىنا كەلتىرۋ كەرەك".

چۇڭچيڭدەگى فىڭجيەدە ئار ئداۋىردىڭ ادەبيەت الىپتارى مەن مايتالمان اقىندارى ولمەس ولەڭ ـ جىرلارىدى جازىپ قالدىرعان. بۇگىنگە جەرگىلىكتى ورىن ولەڭ ـ ئسوز ماەدەنيەت مارىكاسىن قۇلشىنا تۇلعالاپ، نەشە مىڭ جىلدىق "جىر قالاسىنىڭ" ئتىلسىم كۇشى ايگىلەندى.

انحۇيداعى انچيڭدە گۇۋان ماەدەنيەتى، تەاتر ماەدەنيەتى مەن تۇڭچىڭ باعىتىنداعىلار ماەدەنيەتى ئوزارا توعىسىپ، ئبىر ـ بىرىنە كورىك بەرىپ تۇر. جەرگىلىكتى ورىن ئادىس شعارىپ، ارناۋلى ئتۇزىم ورناتىپ، تاريحي قۇرىلىستاردى رەمونتتاۋدى جانە قورعاۋدى ىلگەرىلەتىپ، ماەدەنيەت كوشە اۋماقتارىن تۇتاستىرىپ قورعاۋ سىياتتى پايدالانۋدى جۇزەگە اسىردى.

2021 ـ جىلدىڭ سوڭىندا چاڭجياڭ مەملەكەتتىك ماەدەنيەت باقشاسى نسانى قولعا الىندى؛ 2023 ـ جىلى 7 ـ ايدا «چاڭجياڭ ماەدەنيەتىن قورعاۋ، جالعاستىرۋ، ساۋلەلەندىرۋ جوباسى» جارىالاندى... بقلاستى قامقورلىق ئبىر ـ بىرلەگەن ناقتى شاراعا اينالىپ، چاڭجياڭ ماەدەنيەتىنىڭ جالعاسىن تابۋىن بلگەرىلەتتى.

بىتىك وسكەن نۇ توعاي، بيىك بامبۇكتار، بايىرعى قۇدىق قاسىنداعى ئدارشىن اعاشى، تىپ ـ تىنىش مۇلگىگەن عيباداتحانا... سىچۋان ولكەسىنىڭ مەيشانىنداعى سانسۋسى عيباداتحاناسى ـــ سولتۇستىك سۇڭ پاتشالىعى ئداۋرىنىڭ ادەبيەتشىلەرى سۋ شۇن، سۋ شى، سۋ جىلاردىڭ بايىرعى تۇراعى، ونىڭ بويىندا مىڭ جىلدىق وي، وتباسى ـ وتان سۇيىسپەنشىلىگى، جۇڭحۇا ماەدەنيەتى جاتىر.

2022 ـ جىلى 6 ـ ايدا باس شۇجي شي جينپينڭ بۇل اراعا كەلىپ، ارالاي ئجۇرىپ عيباداتحانا ىشىندەگى قۇرىلىستارعا، جيھازدارعا، بوساعالقتارعا، ارناۋ سوزدەرگە شۇقشيا كوز جىبەرىپ، ئالسن ـ ئالى سۋ شۇن، سۋ شى، سۋ جىلاردىڭ ئومىرىن، باستى ادەبي جەتىستىكتەرى جانە وتباسى تاعىلىماتىن، وتباسى سالتىن، سوندداي ـ اق سانسۋسى عيباداتحاناسىنىڭ تاريحي وزگەرىستەرىن، دۇڭپو ماەدەنيەتىن زەرتتەۋ، جالعاستىرۋ سياقتى جاعدايلاردى سۇرادى.

"ئبىر تامشى سۋدان كۇننىڭ كوزىن كورۋگە بولادى، ئبىر سانسۋسدان ئبىزدىڭ جۇڭحۇا ماەدەنيەتىنىڭ شۇرايلى كەنشىن بايقاۋعا بولادى". باس شۇجي شي جينپينڭ باسا دارىپتەپ: "جۇڭحۇانىڭ تاڭداۋلى ئداستۇرلى ماەدەنيەتىنەن ەل باسقارۋ ۇستانىمى مەن وينىن قابىلداۋعا شەبەر بولۋ كەرەك"، ـ دەدى.

بايىرعى زامانناننان بۇگىنگى كۇنگە دەيىن داۋىرمەن بىرگە العا ىلگەرىلەۋ چاڭجياڭنىڭ قاسيەتى.

ۇلى داريانىڭ باس ـ ايعىنا كوز جىبەرگەن باس شۇجي شي جينپينڭ تاريحتىڭ ارعى ـ بەرگى دەرەكتەرىن ئتۇسىندىرىپ بىلاي دەدى: "نەشە مىڭ جىلدان بەرى چاڭجياڭ الابى سۋدى دانەكەر ەتىپ، باسقى اعار مەن ايافقى اعاردى، وڭ ـ سول ەكى جاعالاۋدى، نەگىزگى ارنا مەن تارماق اعىستاردى ئبىر ـ بىرىنە جالعاپ، ەكونوميكالىق، قوعامدىق ۇلكەن جۇيەنى قالىپتاستىردى. ال بۇگىنگە جىبەك جولى ەكونوميكالىق بەلدەۋدى مەن 21 ـ عاسىرداعى تەڭىز جىبەك جولىن تۇتاستىرعان ماڭىزدى دانەكەر بولىپ وتىر".

تەڭىزگە قاراي جوڭكىلە اققان، اشىق، باۋىرمالدىق چاڭجياڭنىڭ دارقان پەيىلى.

چاڭجياڭنىڭ تەڭىزگە قۇيار اۋزىنداعى شاڭحايدا باس شۇجي شي جينپينڭ بىلاي دەپ تەرەڭ بايىمدادى: "شاڭحاي ارقاسىن چاڭجياڭعا تىرەپ، تىنىق مۇحيتتى بەتكە الپ جاتىر، ۇزاق ۇاقىتتان بەرى جۇڭگونى باستاپ ەسىك اشۋدىڭ الدىندا كەلەدى"، "مەن بۇرىن شاڭحايدا قىزمەت ىستەگەنمىن، ەسىك اشۋدىڭ شاڭحاي جوننەن، شاڭحايدىڭ ەسىك اشۋىنىڭ جۇڭگو جوننەن ماڭىزدىلىعىن شىنايى سەزىنگەنمىن"...

"ۇش قىسىڭ ينجەنەرياسىنان تارتىپ وڭتۇستىكتىڭ سۋىن سولتۇستىككە جەتكىزۋگە، بىرگە بايۇدان ۇلگى كورسەتۋ رايونىنان ەكولوگيالىق ورىكەنيەت جوننەن الدىمەن ۇلگى كورسەتۋ رايونىنا دەيىن، چاڭجياڭ اتىراۋىن ئبىر تۇلعالاندىرۋدى ىلگەرىلەتۋدەن "ئبىر بەلدەۋ، ئبىر جولدى" بىرگە قۇرۋدى ئبىر تۇتاس جوسپارلاپ ۇشتاستىرۋعا دەيىن... جاڭا بورىش ارقالاعان چاڭجياڭ وزەنى تاسقىنداي العا جىلجۋدا.

"سەنىڭ ئمولدىر ـ تۇنىق سۋلارىڭ گۇل مەكەنىن سۋاردى؛ سەنىڭ تاسقىنداعان قايراتىڭ جاڭا ئداۋىردى ىلگەرىلەتتى". وسى ئبىر «چاڭجياڭ جىرى» جوڭكىلگەن چاڭجياڭ اعىسىنا ىلەسپ بولاشاقتى جىرلادى.

شي جينپينڭ جولداستى ۇيتقى ەتكەن پارتيا ورتالىق كوميتەتىنىڭ پارمەندى باسشىلىعىندا، جۇڭگو ۇلگىسىندەگى وسىزامانداندىرۋ جولىندا ەكپىندەي ىلگەرىلەگەن جاڭا داۋىردەگى چاڭجياڭ ايبىندى جاڭا سيمفونياسى اسقاقتاتۋدا.

(تىلشىلەر زووۋ ۋي، ۋاڭ لىيين، لىۋ شىپىڭ، حوۋ شۋەجيڭ، گاۋ جيڭ، حى شينرۇڭ)

(شينحۋا اگەنتىگىنىڭ 9 ـ ايدىڭ 5 ـ كۇنى بەيجىڭنەن بەرگەن حابارى)

(باسى 1 ـ بەتتە)

شي جينپينڭ بىلاي دەپ باسا دارىپتەدى: ادامگەرشىلىك ـــ تۇرلىشە ورىكەنيەتتەردى ۇيىستىراتىن ەڭ ۇلكەن ورتاق تانىم. جۇڭحۋانىڭ ئداستۇرلى ماەدەنيەتىندە قامتىلعان "ادامدارعا مەيىرىمدى بول"، "وزىڭە تىلەمەگەندى وزگەگە دە تىلەمە" دەگەن سياقتى يدەيالار حالقارالىق قىزىل كرەست قوزعالىسىنىڭ باس ماقساتىمەن توعىسىپ جاتادى. جۇڭگو حالقتى بارىنەن جوعارى قويۋ ۇستانىمىن ۇستانىپ، ادامزات تاريحىنداعى كولەمى ەڭ ۇلكەن كەدەيلىكتەن ارىلتۋدان قامال الۋ شايقاسىنىڭ جەڭىسىنە قول جەتكىزىپ، جاڭا تيپتى ايدارشا ۇيرۇس ىندەتى الدىندا ئوز ەل حالقىنىڭ ئومىرىنىڭ حاۋىپسىزدىگى مەن دەنساۋلىعىن قورعاپ قانا قويماي، ونىڭ ۇستىنە تاريحتاعى كولەمى ەڭ ۇلكەن دۇنيە جۇزىلىك ادامگەرشىلىك كومەك بەرۋ قيمىلىن ورىستەتتى. فاكتىەر جۇڭگونىڭ حالقارالىق ادامگەرشىلىك ىستەرىنىڭ بەلسەندى قولداۋشىسى، قاتىناسۋشىسى جانە ۇلەس قوسۋشىسى ەكەندىگىن دالەلدەدى. جۇڭگو جاق قىزىل كرەست حالقارالىق كوميتەتىمەن اناعۇرلىم تىعىز سەلبەسىپ، ادامزاتتىڭ بەيبىت شىلىگى مەن العا باسۋ ىستەرىن جەبەۋ ئۇشىن ماڭىزدى ۇلەس قوسۋدى قالايدى.

سپولياريچ مىنالاردى ئبىلدىردى: جۇڭگونىڭ 49 ـ كەزەكتى نايتيگەيل سيلعىنا يە بولعان ادام سانى ەڭ كوپ مەملەكەت بولعاندىعىن قۇتتىقتايمىن، بۇل قىزىل كرەست حالقارالىق كوميتەتى مەن حالقارالىق قوعامنىڭ جۇڭگونىڭ ادامگەرشىلىك ىستەرىنىڭ داموۋ تابىستارىن بارىنشا مويىندايتىندىعىن بەينەلەيدى. جۇڭگو حالقارالىق ادامگەرشىلىك زاڭىنا باستان ـ اياق قۇرمەت ەتتى جانە ونى اتقاردى. "ئبىر بەلدەۋ، ئبىر جولدى" بىرگە قۇرۋ دۇنيە ئجۇزىنىڭ داموۋىن جەبەپ، دۇنيە ئجۇزىنىڭ ادامگەرشىلىك ىستەرىنە دەم بەردى. قىزىل كرەست حالقارالىق كوميتەتى جۇڭگو جاقتىڭ حالقارالىق ادامگەرشىلىك ىستەرى ئۇشىن ساۋلەلەندىرگەن بەلسەندى رولى مەن قوسقان ماڭىزدى ۇلەسىن ايرىقشا القايدى، جۇڭگو جاقپەن سەلبەستىكتى ونان ارى تەرەڭدەتپ، دۇنيە ئجۇزىنىڭ بەيبىت داموۋىن، سوندداي ـ اق حالقارالىق ادامگەرشىلىك ىستەرىن جەبەۋگە تىڭ ۇلەس قوسۋدى ئۇمىت ەتەدى.

ۋاڭ ي كەزدەسۋگە قاتىناستى.

(باسى 1 ـ بەتتە)

ئوزارا ۇلگى الۋدى كۇشەيتتى، زاڭدىق قىزمەت وتەۋ سالاسىنداعى ناقتى ىستەر سەلبەستىگىن ۇزدىكسىز ورىستەتپ، بىرلەسكەن مەملەكەتتەر ۇيىمىن ۇيىتقى ەتكەن حالقارالىق جۇيە مەن حالقارالىق زاڭدى نەگىز ەتكەن حالقارالىق ئتارتىپتى باتىل قورعاپ، ماڭىزدى رول اتقاردى.

شي جينپينڭ بىلاي دەپ باسا دارىپتەدى: جۇڭگو زاڭمەن باسقارۋدىڭ نەگىزدى بەكەمدەۋى، مەجەنى ورنىقتىرۋ، ۇزاق بولاشاقتا ئتيىمدى بولۋ سىندى قامتاماسىزدانىدىرۋ رولىنا ايرىقشا ئمان بەرەدى، الەمدىك باسقارۋ جۇيەسى رەفورماسى مەن قۇرىلىسىنا بەلسەنە ات سالسادى. جۇڭگو شاڭحاي سەلبەستىك ۇيىمىنا مۇشە باسقا ەلدەرمەن بىرگە جاڭا داۋىردەگى ئار ەلدىڭ زاڭ جانە ئادىلىا اكىمشىلىك سالاسىنداعى اۋىس ـ كۇيىسىن، سەلبەستىگىن ۇزدىكسىز تەرەڭدەتپ، زاڭمەن باسقارۋ ئتاسىلى ارقىلى ئار ەل ەكونوميكاسىنىڭ جوعارى ساپالى داموۋىن جەبەپ، ئوڭىردىڭ بەيبىتشىلىگىن، ورنىقتىلىعىن قورعاپ، ادامزاتتىڭ تاعدىرلاس ورتاق تۇلعاسىن قۇرۋدى ىلگەرىلەتۋدى قالايدى.

شاڭحاي سەلبەستىك ۇيىمىنا مۇشە ەلدەردىڭ ئادىلىا مينيسترلەرىنىڭ 10 ـ رەتكى ئماجلىسى ئادىلىا مينيسترلىگىنىڭ ۇيىمداستىرۋىمەن 9 ـ ايدىڭ 5 ـ كۇنى شاڭحايدا اشىلدى.

(باسى 1 ـ بەتتە)

پوسكام اۋدانى جينفىڭ پوسكام اۋىل شارۋاشىلىعىن دامىتۋ شەكتى سەربىكتەستىگىنىڭ ورىنباسار باس دىرەكتورى مامەتيمىن يولۋاس تانىستىرىپ، ـ ئداستۇرلى ەگۋ ۇلگىسىندە بيىكتەتىلگەن الما اعاشىنىڭ جەمىس بەرۋىنە 5 ـــ 6 جىل قاجەت، "تۇلعاسى" ئرى بولاعاندىقتان، ئار مۇ جەرگە نەبارى 20 نەشە ئتۇپ عانا ەگىلەدى. مۇنىمەن سالىستىرعاندا، الاسارتىلىپ ئجىي ەگۋ ۇلگىسى توپىراقتان پايدالانۋ مولشەرىن جانە مۇ باسىندىق ورتاشا ەكونوميكالىق ونىمدىلىكتى جوعارىلاتتى.

قازىر بازا "سەربىكتەستىك + جەمىس ورمانى تەحنيكاسى" سەلبەستىك كووپەراتيۋى ۇلگىسىن قولدانىپ، ئبىر تۇتاس جۇمىس جۇرگىزىپ، "جينفىڭ پوسكام" جاس جەمىس مارىكاسىن تۇلعالادى. بازادا، باستىسى، "ۋىناس التىن"، "چينسۇي"، "رۇيشۋە" سىندى 3 جاڭا ئتۇر ەگىلەدى، اتىز باسىندا ئار كيلوگرامى 10 يۇاننان جوعارى باعادا ساتىپ الىنادى، تەڭىز جاعالاۋىندداعى ولكەلەردەگى ەرەن بازارلاردا مولشەرمەن ئار كيلوگرامى 30 يۇانعا ساتىلادى. بۇل جەمىس ورمانى 5 ـ جىلعى مول ئونىم مەزگىلىنە جەتپىس، مۇ باسىندىق ئونىم مولشەرى 4 تونناعا جەتەكەندە، مۇ باسىندىق ورتاشا كىرىستىك 40 مىڭ يۇاننان اسىپ كەتەدى.

قاعىر دالادان 10 مىڭ مۇلىق جەمىس باعىن بارلىققا كەلتىرۋدە سۋ بايلىعىنان جوعارى ئونىمدى پايدالانۋعا ەلەۋسىز قاراۋعا بولمايدى. "سۋ مەن تىڭايتقىشتى ئبىر تۇلعالاندىرا تامشىلاتىپ سۋارعاننان كەيىن، ئار مۇ جەرگە 250 تەكشەمەتر سۋ جۇمسالاتىن بولدى، قىسقى سۋارۋ سياقتىلاردى قوسقاندا، مۇ باسىنا جىلىنا 450 تەكشەمەتر سۋ پايدالانىلادى، كولدەتپە سۋارۋمەن سالىستىرعاندا، ئار مۇ جەردەن جىلىنا 250 تەكشەمەتردەي سۋ ۇنەمدەپ قالۋعا بولادى". جاڭ گوجۇن مىنالاردى ئبىلدىردى: بازا امالىيات بارىسىندا جەمىس ورمانىنا ۇيلەسەتىن تامشىلاتىپ سۋارۋ جىيلىگىن، سۋ پايدالانۋ مولشەرىن جانە سۋ مەن تىڭايتقىشتىڭ عىلمي سالىستىرماسى سياقتى جوعارى ئونىمدى ۇنەمدەپ سۋارۋ تەحنيكاسى باسقارۋ ولشەمىن، سوندداي ـ اق تىرەۋسىز جارتىلاي الاسارتپە ئوسىرۋ جانە تەلتۇشى اعاش پايدالانۋ سياقتى ئتۇيىندى تەحنيكالاردى قورىتىندىلاپ شىعارىپ، جالپىلاستىردى.

جان باسىنا 3 مۇ جەمىس باعى تۇرا كەلتىن پوسكام اۋدانىندا جەمىس ورمان شارۋاشىلىعى اۋىل ـ قىستاق ەكونوميكاسىن دامىتۋدىڭ جانە شارۋالاردىڭ كىرىسىن ارتتىرىپ بايۇىندىعى ماڭىزدى تىرەكتى كاسىپ سالاسى، 800 مىڭ مۇلىق اۋىل شارۋاشىلىعىنا پايدالانىلاتىن جەردىڭ 540 مىڭ مۇى جەمىس ورمان شارۋاشىلىعىنا پايدالانىلعان، جەمىس ورمان شارۋاشىلىعىنىڭ كىرىسى بۇكىل اۋدانىڭ جان باسىندىق ورتاشا كىرىسىنىڭ تەڭ جارتىسىنان استامىن يەلەيدى. سۋ ـــ اۋىل شارۋاشىلىعى داموۋىنىڭ جان تامىرى. پوسكام اۋدانىندا سۋ يگىلىگى مەكەمەسى پارتيا باسشىلىق گرۋپپاسىنىڭ شۇجيى، ورنباسار مەكەمە باسىنعى احمەت احات تانىستىرىپ بىلاي دەدى: جاڭعىنى جىلداردان بەرى پوسكام اۋدانى سۋ بايلىعىنىڭ "قورىنان" دەن قويا ويداعىداي پايدالانىپ، "سۋدان پايدالاناتىن ئرى وتباسىلاردىڭ" اۋىل شارۋاشىلىعىندا سۋارۋ ىستەرىندە سۋ ۇنەمدەۋىنىڭ كومەسكى كۇشىن اشىپ، سۋارمالى ئوڭىردىڭ تەرەكتى ينجەنەريالارىن سۋ ۇنەمدەيتىن ەتىپ جاڭالاۋ، اتىزداردا سۋ ۇنەمدەۋ ينجەنەرياسىن سالۋ سياقتى شارالاردى اتقارۋ ارقىلى بيىل 10 ميللىيون 330 مىڭ تەكشەمەتر سۋدى جاڭادان ۇنەمدەيتىندىگى مەجەلەنىپ وتىر، ۇنەمدەپ قالىنعان سۋ ەرەكشە جاس جەمىس كاسىپ سالاسىن داموۋعا جانە ەكولوگيالىق سۋ تولقتاۋعا پايدالانىلادى.

بۇگىنگە جاس جەمىس بازاسىندا 200دەن استام شارۋا ورنىقتى جۇمىستاندى، ەگىس جۇمىسىنىڭ قاربالاس كەزدەرىندە ۋاقىتشا ىستەيتىندەردىڭ سانى جىلىنا 4000 ادامنان (رەت) اسادى. جاس جەمىس بازاسىنىڭ قىزمەتكەرى عوجىمامەت تۇرسۇن بىلاي دەدى: بازادا جۇمىس ىستەگەننەن بەرى اينا تۇراقتى ەڭبەكاقى الۋمەن بىرگە، ەگمىشىلىك جاڭا تەحنيكاسىن يگەردىم. سەربىكتەستىك الداعى جەردە تەحنيك جۇمىسشىلاردى وڭىرلەرگە ئبولىپ كوتەرمەگە بەرىپ باسقارتىپ، پايدا بولسىنە قاتىناستىرۋ سىندى سەلبەستىك ۇلگىسىن قولدانباقشى، بۇدان عوجىمامەت تۇرسۇن مەن اۋلداستارىنىڭ بولاشاقتا بايۇعا دەگەن سەنىمى ارتا ئتۇستى.